

דרכי חיים

חינוך בן משטרה

על החול הרטוב, ליד מעון הילדים שעל שפת הים ביפו, ישב ילד קטן ושיחק. לאחר כמה שעות החלל בוכה — הוא היה רעב ורצה לאכול. אולם לא נראה איש בסביבה שיתן לו לאכול. עוברים ושבים שנוכחו במקום החלו מחפשים את הוריו הילד. לכל השאלות לשמו ולכתובתו השיב הילד בבכי. הוא היה רך מכדי להבין את שאלותיהם, וטרם הגיע לגיל הדיבור. אחד הנואפים לקח אותו ומסרו לוטרם התורן בתחנת המשטרה בע"מ: "מצאתי את הילד הזה עזוב על שפת הים", הודיע. "אולי תוכלו למצוא את הוריו."

אולם שום הודעה על ילד נעדר לא נתקבלה בתחנות המשטרה של תל-אביב או יפו, והשוטרים של תחנת ע"מ נאלצו לר-שום את הילד כעזוב. במקרים אלה נוהגים השוטרים לפנות למוסדות הסעד או למעונות ילדים לטפל בילדים העזובים עד אשר יוברר מצבם. השוטרים פנו למוסדות הללו, הר-דיעו להם על הילד, אך בכל מקום היתה התשובה אחת: "מצטערים, איננו יכולים לטפל בו."

הם פנו למעונות הילדים לברר אם לא נע-דר אחד מהילדים שלהם. הם לקחו את התי-נוק עמהם שמא יוכלו מוסדות אלה להותוו.

מרדכי, בובי, צינקין

גברים משופמים הסתדלו לשעשעו

אולם בסופו של יום מייגע נשארה המשטרה עם תינוק ביד מבלי ששמו או מוצאו יהיה ידוע להם. כך מצאה לאה צינקין, אשת השו-טר עזרא צינקין, את הילד יושב על שולחן היומנאי שעה שבאה לבקר את בעלה בתחנה. רחמייה נכמרו על התינוק העזוב ומראה הגב-רים המשופמים המשתדלים לשעשע אותו ומטפלים בו כאילו היה חפץ שביר עוררה בה השתתפות. היא הציעה לקחת את הילד אל ביתה ולטפל בו עד אשר ימצא לו סי-דור קבוע או עד אשר יופיעו הוריו.

"מעתה הוא בננו." הילד, בלונדי ובעל עינים כחולות, מלא מרץ, נראה כבן שנתיים לכל היותר. באחד המוסדות שאליו נלקח לשם זיהוי העניק לו משהו את השם מרדכי. אולם בבית משפחתו החדשה הוא עונה לשם החיבה "בובי". בדירה בת שני החדרים של משפחת צינקין בשיכון בחולון נכנס הילד חיש לאירה הביתית. לאה צינקין, שהיתה מורה בפולין, משם עלתה לפני 13 שנה, הקדישה את כל שעות היום לאורח החדש, מנסה לפענח את החידה הגדולה: מי הוא, מי היו הוריו, למה עזבוהו, האם עודם חיים?

הילד מסתובב בינתיים בבית מבלי שיחוש בכל שינוי. הוא צעיר מדי להבין את הטר-דיה הגדולה שהוא משחק בה תפקיד מר-כוי. לפי כמה מלים עבריות שנפלטו מפיו, מנחשת לאה צינקין כי חונך בבית ששם דברו עברית. התנהגותו ליד השולחן מניעה אותה לחשוב כי היה לפני כן במוסד או במעון. כאשר, למשל, ראה מברשת שנים בחדר האמבטיה לקח אותה והחל מצחצח את שיניו כאילו לימדוהו לעשות זאת. ילדי השכונה, הגדולים כולם ממנו בגיל,

עוסקת בשום עינים פוליטיים. אנשי השומר-הצעיר לא התיאשו, כנסו את מחלקתם לפעילות בנוער, הוציאו חוץ, שנש-לח לכל קיבוץ שיש בו כיתת המשך לבית-הספר העממי, לשלוח שני נציגים למליאת המועצה, לתמוך בהצטרפות לוועד-השלוח.

אלא שאותו חוור הגיע ביום חמישי לידו מרכו מפא"י, שהתקשר מיד עם מרכזי התנועה-המאוחדת וחבר הקבוצות, ואלה שלחו מברקים לכל בית-ספר וחברת נוער בתחומי חבר-הקבוצות לשלוח נציגים המועצה.

"תקוותך הפרטית, חבר!" הישיבה נפתחה בשירת התקווה שהשרתה רוח חגי-גית, שהופרעה מיד כאשר בנאום הברכה הזכיר אלכס מהשומר-הצעיר את תקווה שהמועצה תפעל למען עניין השלום. קריאת ביניים "זו תקוותך הפרטית, חבר!" עוררה תגובות סוערות משני הצדדים, שנמשכו זמן ממושך. הכל חשבו שהמועצה מתפוצצת, אולם כל צד חיכה שחברו יסתלק הראשון, עד שהתעייפו כולם מן הצעקות ושמעו את אלכס מתקן את עצמו: "אני מקווה שהשנה יהיו הלימודים סדירים וללא הפרעות, כי תהיה זו שנת שלום."

בין המדברים אחריו היה יעקב, בן חק-לאים טיפוסי, גבוה, רחב גרם וגדל בלוריה, מקבוצת נוה-איתן: "ישנו בארץ גוף החותר תחת בסיסה הכלכלי של המדינה, תחת רמת המוסר שלה, תחת יעודה הציני, בקיצור: חותר תחת קיומה של מדינתנו. (מתחזק צור-

דינות הערביות, העומדות כולן על רמה תע-שייתית נמוכה, מבטיחים עתיד גדול ליש-ראל כארץ יצוא. למרות מצב המלחמה עם המדינות הערביות, החליטו מפעלי פיליפס להקים בית-חרושת בישראל כדי לספק את הצריכה המקומית, תכננו להרחיב את הי-צור לצרכי יצוא במרוצת הזמן.

ראש צירית נתניה, עודד בר-עמי, שמג-רתו היא להפוך את נתניה לעיר תעשייתית מתקדמת בארץ, לא חסך טרחו ונסע פע-מים מספר להולנד כדי לשכנע את מנהלי פיליפס בכדאיות המשימה ובעיקר, שהפס-על צריך לקום דווקא בנתניה. מנהלי פ-יליפס לא עברו את כל החיכוכים במרכז ההשקעות, לא טעמו חבלי לידה במשרדים בנתניה והמפעל בישראל לתחיה. כמנהל המפעל בארץ נתמנה י. י. ס. הלקנס שה-עביר הנה את אשתו ושני בניה.

הבנים מתרגלים יותר מהר כתיבי העברי, שלא שמעו עליו מימימה, מאביהם לתנאי הארץ. החמסינים, חוסר תזונה מתאימה אינם משיעיים בצורה מעודדת עליו וכן הוא מצטער על כך שלמרות, שמפעלי פ-יליפס בארץ מצויינים בכל המכוונות להג-ברת הייצור קיים בכל זאת מחסור בגורות חשמליות. הוא טוען אמנם שמשך תקופה ארוכה רעבה האוכלוסייה לגורות ועכשיו היא חוססת מיד את כל התוצרת, אבל נראה שהוא ופיליפס מאוכזבים קצת מצב המל-חמה עם ארצות השכנות. החלום לייצור 40 מיליון גורות לשנה עבור החוקים הער-ביים הוא רחוק מלהתגשם והרחבת הייצור לצרכי המקום אינה כדאית לפי שעה.

חינוך

מלחמה על השלום

"כאן לא הכנסת!" קרא נציג מתל-אביב לעבר אלכס מהשומר-הצעיר, ממושקף, צנום ומדולדולזרוע. "דבר לעניין, ולא בלשון פרלמנטרית!"

למשקוף מן הצד קשה היה לנחש אם 82 הנציגים מכל הארץ התאספו בימי ששי ושבת בבית החלוצות בתל-אביב כדי לקיים ישיבת כנסת או ישיבת מועצת תלמידים ארצית.

המועצה הקיימת רחוקה מרחק רב מן הארגון אותו יזמו בשעתו אנשי צופר. מפתח הייצוג (שני נציגים לכל בית-ספר) גרם לכך שבמועצה ישלטו נציגי בתי-ספר קטנים הממונים על ידי ההנהלות, או בהסתמך, שלא עשו שום דבר משך כל השנה שעברה, ועל אף מתינותם ניתק משרד החינוך את כל הקשרים אתם ולא ענה אפילו על מכתביהם.

לפני כחודש, לישיבה האחרונה של המו-כירות (גוף מסורבל, המורכב מ167 איש מכל רחבי הארץ המתאספים פעם בחדשיים) הגיע מכתב מוועד-השלום, המבקש את המו-צה לעסוק בהחממת התלמידים על עצומת השלום. כמה חברי השומר-הצעיר וקומוניס-טים תמכו באותו מכתב, אבל הרוב החליט, בהסתמכו על תקנון, לענות שהמועצה אינה

למחרת פסלה ועדת הבקורת את חברותו של יעקב במועצה, שכן החבר שבקבוצתו אין בכלל בית-ספר ונעריה לומדים בבית-הספר הסמוך שבגבע.

אותו ערב הוגשה לנשיאות דרישה חתומה בידי 31 צירים התובעת להעלות על סדר היום את עניין השלום. הנציגים הבלתי מפלגתיים נתפזרו מבולבלים, שני המתנות—מלאי תקוות.

למחרת התכנסו ששת חברי ועדת הבקורת והחליטו, למרות מחאותיהם של שני החברים מהשומר-הצעיר שאין להעלות במועצה את שאלת ההצטרפות לוועד-השלום, שהיא ענין פוליטי. גם במליאת המועצה היה השומר-הצעיר במיעוט, כי בגלל בבלול בלתי מובן לא הופיעו במקום הנציגים הקומוניסטים המעטים (מכמה בתי-ספר ערב) שיכלו להכ-ריע את הכף שמאלה. אחר הצהרים עוד ניסה השומר-הצעיר נסיון גואש אחרון לה-עלות הצעת פשרה, להרשות לכל מועצת בית-ספר להחליט עצמאית בענין עצומת השלום, אך גם הפעם נכשל.

בתוך כל המהומה לא שם איש לב לקומץ נציגי בתי-הספר הגדולים מן הערים הגדולות (המייצגים, למעשה, יותר ממחצית מספר התלמידים) שהתכוננו לדרוש עריכת תכנית למודים חדשה ופעולות ממשיות של המו-צה תוטבת התלמידים.

העם

גרבי ניילון ועכברים רטובים

התחלת השבוע היתה חמה למדי. רוח חמסינית אכזרית הביאה עמה מועקה וא-דישות. האורח הממוצע שכב במיטתו עד הצהריים בימי החגים, צימצם גם בשאר הי-מים את עבודתו עד למינימום. ולפתע השתנה הכל. גשם טירטר ברחובות — לא כמה טיפות הססניות, אלא מטרות עזים, שזטפניים. בין לילה נגמר הקיץ. וב-שעות הערב הקרים ביצצו המעילים, העני-בות, גרבי-הניילון הראשונים.

בכפר העיפו חקלאים מבטים השמימה, ש-מ' חים בלבם, אך חוששים לבטא את שמחתם, מתוך פחד שתום שהדבר יזיק "למעלה" וי-ביא שוב בצורת איומה כבשנה שעברה. "לא רע", מלמלו, "אם זה ימשך..."

פחות שמחים היו עכברי-החיות הרטובים בקו-האש של המדינה: במעברות. שעה שהת-מטטו האוהלים הראשונים ועולים מרי-נפש מלשו למשרדים המוגנים, ניתנה האזהרה הראשונה: שוב לא הכין הישוב את עצמו, את לבו, למאמץ הגדול של התנדבות ואחזת-אחים אשר בלעדיו יהיו ימי התורף ימי סבל אימיים במחנות.

מנייות ירודות. גלי קור הראשונים לא ציננו את המרחב. להיפך, המדורה הגדולה של מהפכה מרחבית להטה שבעתיים. בהתלהבות גועשת סערו ההמונים במצרים, כשמלכם — עוד אתמול גער-שעשועים שמנמן בעיני העולם ונתניו — נטל על עצמו את התואר המפואר, "מלך מצרים וסודאן". ובקצה השני של המרחב, באיראן, האוינו קנאים לדברי מנהיגם התשוש, שדחה בין התקפות-חולשה גופניות את הביעות המוסד הבינלאומי העל-יין.

מעולם לא היו מניות המערב כה ירודות בשוקים הערשיים של קאהיר ומשק, עזה ושכם מאשר באמצע חודש אוקטובר 1951 — בדיוק 9 שנים אחרי שהידוהו תותחי מונט-גומרי מעל לשדות המוקשים של אל-על-אמיין.

ארבעים מיליון נורות

י. י. ס. הלקנס הוא הולנדי טיפוסי המ-דבר אנגלית, צרפתית, גרמנית ואיטלקית ר-הוטה (עברית לומדים בני בחיפה — הוא מספר) ומתאקלם בקושי בישראל. מוכן לזמן הוא נוטע לרגלי עסקיו לארץ מולדתו וכששאלו אותו מה היה הרושם העז ביותר כשאחר כמה חודשי שהות בישראל בא להג, בירת הולנד, ענה בפשטות: הסטיק. כש-שהומין שלושה סטיקים זה אחר זה, אמר המלצר: "זה בוהאי בא מישראל".

מיד לאחר סיום המנדט הבריטי בשנת 1948, החליטו מפעלי פיליפס ההולנדיים ל-קים בית חרושת לגורות בישראל. הנימו-קים היו: ישראל דומה להולנד בזה, שאין בה מקום רב לחקלאות והתנאים מאלצים אותה לפנות לתעשייה. בישראל אין המרי-גלם כבהולנד שהקימה בכל זאת תעשיות בעלות שם עולמי. מצבה הגיאוגרפי של ישראל על חוף הים התיכון, ושכנותיה המ-

